

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 . . . 50 .
 Negyedévre 1 . . . 50 .
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petitsor 5 kr.
 Nyiltérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kösziratok:
 Vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pércok hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Előfizetési felhívás.

Lapunk ujévvel II-ik évfolyamát kezdi meg.

Megfeleltünk-e a folyó évben feladatunknak? Mi magunk és működésünk felett bírálatot nem mondunk.

A közönség részéről tapasztalt támogatás, s a magyar sajtó részéről nyilvánult elismerés bizonyíték a mellett, hogy kötelességünket teljesítettük.

Felöllelünk s jövőre rovatokat nyitunk, a közigazgatási, igazság-adó-, tan-, ipar- és kereskedelem szóval mindazon ügyeknek, melyek közönségünket első sorban és közelről érdeklik. A hivatalos kinevezéseket, országgyűlési és esatateri tudósításokat rövid kivonatban hozni fogjuk; iparkodni fogunk, hogy tárczánk, és hirrovatunk érdekes olvasmányokat nyújtson olvasóinknak; közgazdasági rovatunk vezetésére pedig egy szakembert volt szerencsénk megnyerni; szóval olyan lapot szándékozunk adni, mely önálló legyen s ne éljen a fővárosi sajtó kegyelméből.

Jeles eredeti munkák által fogunk iparkodni becsünket fenntartani, s más lapokból mint eddig, ezután is csak oly közleményeket fogunk át venni, a melyek kiváló értékkel és fontossággal bírandanak.

A fővárosból és kolozsvárról rendes munkatársakat voltunk szerencsések megnyerni, a kik minden fontosabb mozzanatról értesíteni fognak, szóval iparkodni fogunk, hogy a provincián az elsőséget megnyerjük.

Czélunk felé sikeresen azonban csak úgy törhetünk, ha a t. közönség támogatásával találkozunk.

Oly feltétel, melynélkül nincs élet. --- Kérjük tehát e kegyet e támogatást.

FÜGGETLENSÉGÜNKET MINDEN IRÁNYBAN MEGŐRIZZÜK, ostarozni fogunk mindent a mi rossz, s mindent támogatunk a mi jó

Privát érdekeket legyezni nem fogunk, mert CSAK ADDIG LESZ INDOKOLVA LÉTÜNK, A MIG FÜGGETLENEK MARADUNK

Kérjük tisztelt közönségünket, hogy lapunkat ezentul is támogatni, s ujévre az előfizetést megújítani méltóztassék.

„HALADÁS“ szerk.

LAPUNKRA ELŐFIZETHETNI:

Január — Márcziusra	1 frt. 50 kr.
Január — Juniusra	3 frt. — —
Január — Deczemberre	6 frt. — —

A kiállítás csinoságára, valamint a szétküldés pontosságára nézve ezután is minden lehetőt meg fogunk tenni.

Az előfizetések mielőbbi beküldését annyival inkább kérjük, mert a lapunk iránt mindinkább mutatkozó pártolás miatt, megeshetik, hogy a később jelenkező előfizetések egy részét — csak hiányosan elégíthetnők ki.

a kiadóhivatal.

Plevna.

Amit több szerda óta érkezett hir daczára sem birtunk elhinni, azt most végre is el kell fogadnunk tény gyanánt. Egy hivatalos orosz távirat egész határozottan, félreérthetlenül jelenti azon szomorú esetet, hogy Ozman basa oly jelesül s oly sokáig védett sáncaival mögöl hetfőn reggel nyugati irányban kirohant, de a serege által tanusított elszánt küzdelem daczára ötórán erőfeszítés után kénytelen lett magát egész seregével megadni. Mindamellett, a catastropha részleteiről következőket közölhetjük.

A nagy minisztertanácsban, mely decz. 8-án tartatott, valamennyien meggyeztek abban, hogy Plevna egy általános rohamtámadással bevehető. A parancsolatok ez értelmében adtak ki, és decz. 9-iki nap folytán az egyes orosz és román csapat-parancsnokok által teljesítették is. Már decz. 9-én 500 ágyu működött folytonosan négy török védmű ellen, melyek az első rohamtámadásra ki voltak szemelve. Az ágyuzás rettentő volt és egész éjen át tartott. Virradat felé még nagyobb erővel indult meg az ágyuzás. A támadó csapatok meg-

alakultak. A fő roham kezdetét vette. Hat támadó hadtest képzettett. Ezek mindenike 12.000 embert számlált 72.000 ember nyomult dörgő hurráh kiáltás között az előretolt török védművek ellen. 50.000 ember tartalékban állott. Teljesen nappal lett, midőn a hat támadó hadtest rajt bocsátott. A kétségbeesés bátorságával rohantak az orosz és román hadtestek az előtérbe lévő török védművekre. A kétségbeesés bátorságával védte magát azok őrsége. Nemsokára megszűnt a fegyvertüzelés az egész támadó-körben. Az ellenfelek ember ember ellen küzdöttek. A szurony, hadzsár, fejsze és tör érvényre jutottak e borzasztó hősiesség küzdelemben kegyelem nem adatott és nem vétetett. Ekkor a török őrség ellentállási képessége bágyadtá lön. Egyik ember hulláin a másik után tódult a török védművekbe. A töltés szét volt szakgatva. Az ár az áttört részekben benyomult. Egyes kisebb osztályok még tartották magukat, de ezek is elveszték. Egyetlen ember sem maradt hátra. A török erődök valamennyi őrsége lemeszáróltatott, miután egy sem akarta magát megadni.

A rohamcsapatok a bevett védműveken át a tulajdonképeni Plevna ellen nyomultak. A város egy völgyben fekszik. Azon magaslatokról, melyeken a bevett török erődök fekszenek, teljesen beláthatók. Nagyszerű látvány nyílt meg a völgybe tekintő előtt, Ozman főhadereje volt ott összpontosítva. Épen mozdulatait kezdte Vid folyam mentében északi irányban Vidin felé. Azonnal világos volt, hogy Plevna hős védelmezője azon eszközhöz szándékszik nyulni, mely számára még hátra volt tudniillik a körülférő hadsereg áttörését megkísérteni, miután az uraló magaslatok elvesztése Plevna hős védelmét lehetetlenné tette. Ezen döntő kritikus perczen az orosz-román tartalék-tüzérség a közvetlen Plevna felett fekvő magaslatokig hatolt és a völgyben előnyomuló török csapatokat gyilkos tüzeléssel támadta meg. De ez sem rendítette meg a török hadsereg állhatatosságát. A zászlóalj-jak gyorsan átalakultak, hogy az oroszok által megszállt magaslatok megtámadásához kezdjenek, egyes török hadosztályoknak sikerült az orosz égyukig előnyomulni. A török hadsereg zöme e közben folytatta mozdul-

latait északi irányban. Ezen ellentámadásoknak csak az volt czéljuk, hogy a főhaderegnek szabadulást engedjenek. Azomban kemény küzdelem után visszaverettek.

Most Ozman pasa személyesen állt csapatjainak élére. Openesig előre nyomult, körülbelül háromnegyed mérföldnyire Plevnától, a menekvés lehetősége mutatkozni látszott. Ekkor lépett actióba az orosz-román tartalék. Openes a jobboldali magaslati vonalon fekszik, mely a Vid folyót kíséri. Ott a tartalék egy része volt felállítva azon feltevésben, hogy Ozman pasa Vidin irányába fog vonulni. Openessel szemben a baloldali magaslati vonal emelkedik Dolni-Etropol mellett, itt is fel volt állítva az orosz-román tartalék egy útege. Ezen végzettetjes völgyben Openes és Dolbi-Etropol között éretett utol a török hadsereg és Ozman pasa a katastrofa által.

Itt rettentő kereszttüzebe jutottak, minden tüzelés a harezosok szárait terítette a földre, a golyók zápként hullottak a tömegek közé, és egész századokat semmisítették meg. A bátrak azonban megtarták a rendet.

De ekkor Ozman pasa egy go-

lyó által találtatott és életveszélyesen megsebesítve lováról lerogyott. Az ellentámasztás e perczen megvolt törve. A török hadosztályokban fehér zászlók bontattak ki. A tüzelés megszünt. Zászlóalj, zászlóalj után rakta le a fegyvert. Az oroszok már Plevna városába nyomultak be, szivrázkódtató kép tárult fel előttünk: 10,000 halott és sebesült török katona fedte a csatateret. Semminemű élelmiszer nem találtatott többé. Még a polgárság házaiból is teljesen hiányzott minden élelmi szer. A plewnai kórházak a legszükségesebbeket is nélkülözték. Az ambulansok sem bírtak már orosszemélyzettel s legfeljebb száz sebesült számára voltak elégségesek. — A legvégső nyom or és inség mindenütt, amerre szem látott. Az első felületes megbecsülésre a török foglyok száma körülbelül 40,000 ember. 400 ágyu és számos más diadaljelvény esett az oroszok kezébe. Ami még a csatanapján megtörténhetett, hogy a foglyok élelmet és a sebesültek segélyt nyerjenek, megtörtént. Mindkét rész kimerülése rendkívüli. Az oroszok, valamint a románok vesztesége igen nagy.

Hét pasa, 60 tábor gyalogság, 60 ágyu, s kevés lovasság került orosz kezébe. Az orosz hivatalos jelentés, a törökök végkiűzdelmét „oroszlánokhoz“ méltónak nyilvánítja.

A voxok indokai

(Kép a jelenből.)

Egy szobában 9 ember, pardon a kifejezésért, nem kilenc ember, hanem kilenc megyebizottsági tag, ez időszereint választó, ül együtt, együtt ülések előlja megbeszélgetni: kik lennének méltók egy vagy más megyei hivatalra?

Egyik közülök úgy néz ki, mintha ő volna az elnök, s ez csakugyan felveszi a szót s hogy ezt felvehesse le teszi a pipáját, veszi pedig a szót — szólnak:

TÁROZA

A nők hivatásáról.

(Felolvasás.)

Szegény szorongatott nők! Majd minden európai egyetem és tudományos tekintély ellenük esküdt, hogy megöljék bennük a magasabb tudományok iránt nyitvánuló bajlomat, s különösen, hogy az orvosi tudományért rajongókat végképen elkeserítsék. Az orvosi tudomány kiváló corypheusai — szellemesen és élezzel, tréfából és komolyan leginkább igyekeztek bebizonyítani azt mit már régen tudunk s melyről a nők becsúgya távol áll, azt ugyanis, hogy a nők az orvosi tudomány híres férfaiával versenyre szállhatnak, vagy a gyógyászat történetirója őket Hippokratés és Galen, vagy Skoda és Oppolzer mellett említi. — Én édes istenem! Mintha himnemű gyógyművészek óriási serege mind megannyi főpapja volna Acaulának, — mintha nagyobb részének irodalmi működése nem csupán a receptek megírására szorítkoznék, s mintha nem múltának el évtizedek, míg ki magaslik egy korszakot alkotó teremítő lángész a nagy férfi seregéből. Hiszen a szegény, — kegyetlenül üldözött nők nem sovárognak orvosi babérokért, s nem tartanak vadászati professori titulusokra; ők Hygaeának csak szolgálói akarának lenni olyformán, mint az állam szolgálatában távirásznok vagy postahivatalnokok.

Tisztelt gyülekezetek!

Egy a kilencz közül: „Bátor vagyok megjegyezni, hogy mi nem vagyunk gyűlésvész gyülekezet hanem értelmes értekezlet.“

Elnök forma: „Tehát tisztelt értekezlet! A mint tudjátok, vagy legalább sejtitek azért gyűltünk egybe, hogy lássuk, kire voxoljunk a megyei választáson? Én jónak látom alispánnak X et, főjegyzőnek U t, aljegyzőnek Z és J et, árvaszéki elnöknek V t, stb.“

Egy a kilencz közül: „Nekem kifogásom van Z ellen, soha de soha sem köszön az utcán.“

Az elnök forma: „Már édes barátom az egy talpig becsületes ember szép képzettségű és szorgalmas hivatalnok.“

Egy a kilencz közül. „Nem elég az az üdvösségre, becsülje meg az embert, én többet adok az olyanra ki embertisztelő, ha nem is tud olyan sokat, nem szavazok rea huzzuk ki!“

Chorus: „Huzzuk ki!“

Kihuzzák.

Nro 2: Én nem szavazok U ra, mert nem volt nállam vizitába?

„Nállam se! Nállam se!“

Huzzuk ki!“

Az elnök forma: „De kérlek, hiszen nálánál méltóbb egyént nem kapunk e hivatalra.“

Chorus: „Igen de ha nem volt vizitába — nem érted?“

Elnök: „Vagy ugy!“

Kihuzzák:

Nro 3: „Kérem, kérem szót kérek! Halljuk! Halljuk! Csak azt akarom mondani, hogy én V-re nem szavazok, s azt hiszem ti sem, miután barátaim vagytok.“

Elnök forma: „Hát ugyan mi kifogásod van ezen derék és kedves ember ellen?“

Nro 3: „Tudja az isten miért mért nem, de én ki nem állhatom, legyőzhetetlen antipathiam van iránta, hogy mi okból magam sem tudom, de ez így van.“

Chorus: „Tehát nem szavazunk rea. Huzzuk ki!“

Kihuzzák.

S ez így megy tovább, mindeniknek hiányzik valami qualificatiojához, míg végre ez okból a clubnak egy jelöltje sem marad, s eredménytelenül eloszlik.

És ha a hírlapokban oly gyakran olvassuk, hogy némely Newyorki orvosnő praxisa évi 10—15 ezer dollára megy, akkor megbocsátható ha a sorshoz és társadalomhoz azon kérdéssel fordulnak: miért ne törekedjünk mi európai nők is hasonló kenyérkereset után? vagy mi európai nők kevésbé lenénk tán hivatalos ily képzettségre mint amerikai nővéreink, — vagy tán az óceánon tuli közönség kevesebb ítélő tehetséggel és gyakorlatiassággal gondoskodik testi épisége fönntartásán mint a tengeren innen? —

Csodálatos! — Évről évre tartanak a tudós professorok „felolvasásokat“ s azokra a képzelhető legnagyobb előzőkenységgel és udvariasággal hívják meg asszonyainkat és kisasszonyainkat. A hol csak egy terem vagy szobácska föl-hajtható városainkban, tüstént összeül néhány tudós és népszerű megrá-gva föltárlja kisebb nagyobb adagban tudományát; minden lehetőségre és lehetetlenre kísérletileg és bizonyítólag tanítják női hallgatóságukat: bölcsészet, jog orvosi tudomány. képzőművészet, élet-tan, lélektan, nyelvészet, régészet, esil-lanászat, természettan, számtan, növény-tan, állattan, vegytan és így tovább rend-re járják. Mindezen fölolvadásokhoz a szükséges előismereteket megszerezni merő luxus; hiszen a tudós tanár urak olyan érthetőleg adnak elő, hogy még a gyermek is megérti.

Évek óta többször fölébredt már

A szomszéd szobában az asztal terítve marad, a tevésszony fáradtsága kárba veszett, jelöltjeinek nints népszorúsége, a drága vacsora meg marad, s következik egy political discussio a férj és nő között, de e capacitatio nem tartozik a nyilvánosság elé, s ezért bevégezzük rajunkat annak meg említésével, hogy a szerencsétlen férj egy hé-tig mind a füstbe ment vacsora maradványait kapta estebédre.

A csatateréről.

Bogotból, decz. 10-dikéről reggel 7 és fél órakor Ozman pasa összes hadserege megtámadta a Vid balpartja melletti ostromzárvonalon levő hadtestünket. hogy ott keresztül törjön. A törökök támadása elszántan vitézi és jól intézett volt. A török sereg némely részei még vi-árkaink és ütégeink mögé is benyomultak, de minden keresztültörési kísérlet hiábavalónak bizonyult. Öt órai heves ütközet után a törökök megverettek. Ozman pasa, Plevna hősi védelmezője, minden oldalról körölvéve s lábán megsebesülve, egész hadseregével megadta magát. Az elfoglalt diadaljelek száma még nem határozható meg, de kezünkben van mindaz, ami Plevnában volt. Veszteségünk nyereségünkhöz képest nagy; legtöbbet szenvedett az asztraháni, a szibíriai és a szamogeti granátos-ezred.

London, decz. 11. A reggeli lapok Plevnáról szólva, azt tanácsolják a portának, hogy kössön békét. — A „Times“ reményli, hogy a brit kormány közben járni fog. — A „Telegraph“ a nagyhatalmak közös közbenjárását javasolta. A „Morning Post“ a mellett szólal fel, hogy Angolország lépjen közbe a törökök javára Methuen alezredes kineveztetett Berlinbe katonai attaché-vá.

Belgrád, decz. 12. A szerb kormány emlékiratot intéz a nagyhatalmakhoz, melyben igazolja a porta elleni háborus eljárását.

Bukarest, decz. 12. Az „Agence Kusse“ a következőket jelenti Vrbiczából. A czár szombaton Pétervárra utazik. Ma Plevnára ment, meglátogatta Ozmán pasát s vitézségének elismerésül visszaadta neki kardját. Még az oláh fejedelm is üdvözölte Ozmant

bennem a ravasz és rosszlelkű gondolat hogy ha egy ilyen föllekesült elragadtatással távozó női halgatóságból hatalmamban állana kikérdezni minden tizediket, ötödiket vagy éppen másodikat ily formán: mélyen tisztelt tudos nagyságos asszony vagy kedves tudós kisasszony, nem kegyeskednék e ismételn, hogy az imént oly tetszéssel kísért előadásból mit tanult? — Mennyi elsőrendű tertiat osztogathatnék, s mennyi elpiruló vagy el-sáppadó zovarban gyönyörködhetném.

S mégis a professor urak, — a tudós urak tökéletesen hiszik, hogy szak-tudományukból 60 percz alatt „a la minute“ tudókat képeztek, s hogy „gyors vonattal“ és „gőzerővel“ sokat lendítettek a tudományok elterjesztésén és népszerűsítésén.

Ha pedig az annyira toborzott asszonyok és kisasszonyok nem jelennek meg fényes „esti toiletteben“, hanem egyszerű szegényes ruhában, és ha évről évre szorgalmas és becsületes fáradozással, — gondok és nélkülözések közt — nem mulékony divattanulmányra hanem komoly kenyérszerző tanulmányra adják magokat, akkor ugyan ezen tudós tanárok a védangyal tüzes pallosával fölfogyverkezve oda állanak az egyetem szent csarnokainak kapujába, s nem engedik belépni a tudományok templomába a nőit!

(folytatás köv.)

vitézségéért. A kamara és a szenatu s üdvözölő táviratokat intéztek fejedelmök-höz, melyben kijelentették, hogy az oláh hadsereg és főnséges vezére a haza ügyében érdemeiket szerették s kérik a fejedelmet, hogy üdvözhetőket tolmácsolja a czár előtt.

A „Daily Telegraph“-nak azt jelentik Sumlából, f. hó 9-ikéről, nagy fontos mozdulatokra történnek előkészületek, melyek rövid idő alatt befejezettek. A törökök folyvást előnyomlnak.

Számadás.

Az 1877. December 9-én tartott Füllérestély bevételei és kiadásairól.

Felülfizetések:

Balázs Emil 60 kr. Magyarai Pálnó 60 kr. N. N. 10. kr. Szilágyi Pálné 40 kr. Székely Lászlóné 20 kr. Velics Ödön 60 kr. Nagy Imre 80 kr. Csongvai Béla 30 kr. Turbucz Józseff 50 kr. Székely János 20 kr. Dániel Józsefné 40 kr. Ugron Sándor 80 kr. Gróf Böldli Ákos 80 kr. Hácskuj Józsefné 40 kr. Némethy Józseff 20 kr. Dr. Harmath Béla 40 kr. Daniel testvérek 60 kr. N. N. 10 kr. Nagy Mihály 60 kr. Miksa Elek 1 frt. 40. kr. N. N. 40 kr. Ábrahám János 10 kr. Domokos Antal 40 kr. Donáht n. 20 kr. Moldován Gergely 60 kr. Bardocz László 20 kr. Lukács Sándor 40 kr. Beregszászi Károly 40 kr. Toroczka Sándor 80 kr. Betegh Eerencez 80 kr. Szabó Ferencez 60 kr. Mikusán Tanászi 1 frt. Lengyel Kristof 20 kr. Kabos Kálmán 80 kr. Székely Dániel 80 kr. Beeski Kálmán 80 kr. Gáál Zsigmond 30 kr. Nagy Albert 20 kr. N. N. 30 kr. Magyarai Efraim 30 kr. Moga László 80 kr. Kovács Albert 80 kr. Gergely Ignác kanonok 1 frt. Kovács János 80 kr. Schiessel Albert 1 frt. N. N. 80 kr. Komjátszegi Pál 20 kr. Képes Ferencez 50 kr. Imecs Dénes 30 kr. Gönczi Sándor 20 kr. N. N. 20 kr. Antal Dénes 20 kr. Ráihá Albert 20 kr. Simonfi János 40 kr. Nagy Lajos 30 kr. Gáspár Vilmos 30 kr. Frenkel Jozseff 10 kr. Veszprémi Lajos 40 kr. Biáha Józseff 80 kr. Ámberboj Miklós 60 kr. Tarsoly Gábor 80 kr. Gazner Józseff 0 kr. Zudor Ákos 80 kr. N. N. 14 kr. öszvesen 32. frt. 50. kr. 218. Eladott jegyből á. 20 krj. 43 frt 60 kr. Zenére tett gyűjtésből 10 frt. 62 kr. Ruhatárból 2 frt. Bevétel 88 frt. 72 kr. Kiadás 12 frt. 8 kr. December 11-én Takarékpénztár tétetet 76 frt. 64 kr. az az Hetvénhat frt. 64 kr. o. é. Tor-da December 14 én 1877.

Velics Ödön.

Budapesti levelek.

IV.

Deczember, 9-én 1877.

A milyen deczemberi időjárásaink vannak — nem gondolná senki, hogy a tél küszöbén állunk — sőt inkább szep-temberi időjárásra gondolunk, mert az öreg nap is oly szeretetre méltóan és édesen kacsingat alá, minha szerelmes volna — nem gondolva, hogy ma holnap itt van Lucza. Az esős és ködös időket újból derült, de egyszersmind száraz időjárás váltotta fel. Az utcák különösen a corsó és kórákó megint igen élénkek a sétálok ezreitől, hol a szépem az idénynek egész derekig testhez álló szűk, de más felől ingerlékenységgel bíró divatában élvezik a szép derült napokat — maguk után hajhászva a lapos sarku — zwickeres denidk futó tömegét kik hajójukban, értem tühegyes cipőjüket nap hozsant a nagy város háztömkelegének utcáiban keringenek föl-alá udvarias chas-sescroisert csinálva, hogy minél több hódítástokat eszközöljenek. Ma szűkét, hol-nap barnát szeretve, külön féle eszmény képeket alkotnak míg egy vonu-i alakot látnak, mi'yet hiába keresünk a föld gö-röngyein — no de nem azért minha olyat már nem találhatánk, hanem azért, hogy idealizályuk a valót.

Hanem térjünk sokkal érdekesebb tárgyakra elsőbbségben a philológiai társaság legközelebbi üléséről. Ponorai Thenrewk ülésénél alatta a Kisfaludi társaság teroiben tartott ülésen nagy számú és válogatott közönség gyűlt össze. Mielőtt a felolvasások megkezdődtek volna Garami útkár bejelentett néhány új tagot, kiket a társaság örömmel vett tudomásul. Márki József volt az első felolvasó, ki a mult ülésen „Virgil Aeneisnek magyar fordításáról megkezdve értekezését folytatta. Márki Virgil 7 fordítói közül legjobbnak tartja a Remete Józsefét annyiban, hogy Aeneis alak tekintetében ő dolgozta fel legjobban valamennyi újak közül. Gyurics Antal egy másik fordító nem gondolt sem az alakról sem a tartalommal azért, hogy minél szebb fordítást nyújthasson magyarul, míg Vajdafi József bár azon könnyebbéget vette magának, hogy prozában fordított — a tartalomhoz alig ragaszkodott. Felemlitendő valamennyi közül a Csalmójaié, ki minden tekintetben legtöbb formára, szépségre törekedett — ez tehát meglehetősen, míg Jámbor Páló gyarló, — a Barnában pedig mítsen találunk, legtöbb kifogás az ő fordítása elé eshetik, mert nemcsak, hogy szép fordításra nem törekedett, de annyira ment, hogy a szavaknak még magyar értelemét sem adott. Az értekező Márki József mellözve minden szerénységet a maga fordítását ismerte legjobbnak, mert ő nem csak az alakhoz, tartalomhoz ragaszkodott hiven, hanem igyekezett minden szónak valódi értelmét s azokat szép- ségbe öltöztetni. Tisztelet Márki urnak, de ez annyival is inkább nem illott mint- hogy Csalmójai fordítása ugyanazon dí- cséreteken, melyet magáról mondott — sokkal jobban ékeskedik, mint a Márki uré. Az öndicséret...

(Vége köv.)

A „Haladás“ tka. szerkesztőjének

Tordán.

A „Haladás“ Dec. 12-iki számában a dec. 10-iki megyei bizottmányi gyűléséről hozott tudósításban említetik, mi- szerint alispán Miksa Elek ur „megha- tóan bucsuzik el saját és tisztársai ne- vében a volt bizottzástól s lemond.“

Az igazság érdekében de más felől nehogy egy félreértés a közigazgatás hátrányára szolgáljon, megjegyezni ki- váuom: hogy az alispán ur a volt bi- zottságtól, a melylyel találkoznia többé nem remélte, csak is bucsut vett; a lemondásról azonban szó sem volt.

Egy jelen volt.

Közig. bizottságunk ülése.

(december 12-én)

Ez évben utolsó bizottsági ülést br. Kemény György főispán ő méltga d. e. 9 órákor megnyitja.

Jelenleg még nincsenek kezünkél az adatok, a gyűlés teljes folyamáról azért csak a jövő számban szólunk majd az egészről jelenleg a tanügy előadó re- feradáját ismertetjük.

1) Tanfelügyelő jelentést tett az 1877-ik tanév eredményéről. Ezen je- lentésből kitétszöleg volt a mult tanév- ben 1 állami, 5 községi és 187 feleke- zeti iskolánk. Tankötelesek összesen 17610; ebből járt iskolába 9937; 425 rom. cath. 4318 g. eath. 2498 g. kol. 1739; ev. ref. 910 unitárius; 22 ágostai vallású, 25 zsidó. Magyar 3130, román 6807, összesen 9937. — Az iskolából ki- léptettek közül jól tudott olvasni és ír- ni 2070. Tanító volt 196; 56 képesített 140 képesítlen; 191 rendes és 5 segéd volt 59 magyar és 134 román tannyel- vű iskola. Iskola volt tulajdon épületbe elhelyezve 173, béreltbe 19, tanterem volt 207, taitólok 177; faiskola 29; test-

gyakorlótér 30 kert 97. — Az iskolák összes vagyona 55.619, melyből kiment tanító és egyéb fizetésekre 27.291 frt.

A folyó tanévben már 22 új tanin- tőzet nyílt meg 24 új tanerővel. Ezek közt van egy felső — 1 állami és 20 községi iskola. Ezen jelentésre a bizott- sági tagok tanfelügyelőt megéjlenzték.

2) A tordai polgári iskola ügyben a köz. bizottság feljuttatott elfogad- ja az unitárius igazgatótanács határozat- át a gymnasium ügyében s a határozat elfogadása iránt felirat határozatott. Ezen határozat értelmében a jelenlegi unitárius gymnasium 6 osztályu polgári iskola alakulna a gymnasiumnak meg- felelő tantervvel.

3) A vallás és közoktatási minisz- terium, Torda városában egy állami polgári leányiskolát engedélyezvén ezt a bizottság hálás köszönettel fogad- ta s meghagyta a városnak, hogy a tan- ügyi ezéha szolgáló szeszbehozatali díjt ezen iskola javára biztosítsa.

4) A vallás és közoktatási minisz- terium Hidasra egy állami iskolát engedélyez; e községben azonban időköz- ben községi iskola létesült s így tan- ügye rendezve van. kéretett, hogy az en- gedélyezett állami iskola Topántalvára helyezessék át.

5) Vallás és közoktatási miniszte- rium Al-Jára községének egy állami is- kolát engedélyezett utasított tanfel- ügyelő, hogy még ez évben azon isko- la beállítására iránt a szükségeseket te- gye meg.

6. Az egerbegyi ev. ref. leány is- kola ügyben vizsgáló bizott küldött ki.

7. A m. ludasi román iskola szakér- tők általi megvizsgálása elrendeltetett egyuttal iskola fenntartók a községi is- kola részére az 5 % adónak megfizeté- sére utasítottak.

8. A tordai városi tanács felhivatott, hogy számadását a szesz behozatali díj- ról felelősség terhe alatt adja be.

9. A turi és m. ludasi mellék épü- letek ügyében a tervek felterjesztése el- randeltetett.

10. A tordai kisdudóvoda részére a kormánytól 100 frt. segély kéretett.

11. A felvinczi, szentkirályi, gyé- resi és ar. polyáni költségvetések ki- gészítve újólag felterjesztettek.

12. Vallás és közoktatási miniszte- rium a m. ludasi felsőbb népiskola részére taneszkereket engedélyez.

A többi referensek ügyeiről jövő számban.

H i r e k.

— A kik fizetési kötelezettségei- ket lapunkkal szemben nem telje- sítették, teljes tisztelettel kéret- nek fel, hogy azt lehetőleg mielőbb teljesíteni méltóztassanak; mert a jövő évre semmi nemü hátralékot átvinni — a könnyebb és rendes kezelés szempont- jából nem akarunk.

— Plevna elesett. Szomorubb és velőkig hatóbb hír városunkba ennél sem érkezhett. Általános a lehangolt- ság és részvét a török állapotok felett. Volt azonban olyan is köztünk, a ki vi- lágított ablak mellett román indulokat s muszka győzelmi dalokat ütögetett kor- hadt zongorán; csak egy volt, lenne neki könnyű a föld, de nem aulunk.

— A farkasok kezdenek máris garázdálkodni. K. Peterden egy farkas két juhát öle meg fényes nappal. Egy kis hajtó vadászát utána a farkas elme- nekült. Nem ártana valóságos hajtó va- dászatot rendezni ellenök, hogy biztsá- gukból egy kicsit veszítsenek.

— A ar. polyáni közégi leány iskolához tanítónőnek Mester Ida vá- lasztatott meg.

— Az apró tolvajságok nagyon elharapoztak a vidéken. Gabona, — fa, — és apró állat — lopás minden napi dolog. Ha rajta kapják a tolvajt bíróságon kivülle békélik a dolgot. Ilyen

processus mellett nem esőda ha lábra kap a tolvajság.

— A megyeház építése s illető- leg erre nézve egy alap előteremtése ügyében mult számban közre adott cik- künk tetszéssel fogadtattott. Az ügyet azonban nem kellene csak idáig vinni, hanem, maga a megyei bizottság is to- vábbiakban intézkedhetnék, még pedig úgy, hogy saját kebeléből egy kéttagu bizottságot küldjön ki pénzalap gyű- jtésre. Újjá alakul bizottságunk, hat egész éve van s ezen idő alatt egy ily bizottság sokat csinálhat. Legyen az új bizottság a dicsőség, hogy házat ad a megyének. Igen szeretnők, ha ezen esz- me iránt minél szélesebb körben kel- hetnének érdekeltséget.

— Négyülés. Ellenzéki férfiak holnap Budapesten, az orosz-török há- bora kérdésében négyülést tartanak. Az egyetemi ifjúság ez ügyben a sza- badi féle kávéházban tartott előértekez- letet, hol ez alkalommal gyász lepelbe vont török és magyar nemzeti zászlók lengtek.

— A megyei tisztválasztások csütörtökön kezdődnek és folynak le az alakuló és alakító közgyűlés akkor ve- zsi kezdetét. Nagy harokoz lesznek.

— Ezen hírrel kapcsolatban meg- említtük, hogy a multkor közölt szűkkörü értekezlet nem határozott a segéd szol- gabírákra nézve azért, ha netalán vagy egy szolgabíró elesnék, hogy legyen hely hová elhelyezhessék. Ez a gondos kodás minden esetre lekötölezz.

— Rácz Sámson torozkói járási szolgabíró a tordai kir. törvényszék. mint örömmel értesülünk, az ellene emelt vádak alól felmentette és ártat- lannak nyilvá nitotta. Szükséges- nek tartottuk ezt az illetőnek ismerő- sei és jóakarói, ugy a közönség érdeké- ben is közzé tenni.

— A közigazgatási bizottság utolsó ez évi ülése ötletéből közebed volt mult szerdán a „Koronában“ ban; jelen volt a bizottság majd nem minde- nik tagja. Az első toasztot az alispán mondotta br. Kemény György főispán ő mtgára, mint a ki a bizottságot anyi tapintattal vezette. Azután a jelenlévők mindenike részeseült egy-egy felköszön- tésben atyafiságosan. Az ebéd dicsére- tére vált a vendégülönek, bora jó volt és a szolgálat kifogásnőküli. A jóüzü ebédnek 3 órákor volt vége, a tagok a gyűlés terembe távoztak a tanácsko- zás folytatása végett.

— Táncevizalmat rendez, tüzoltó- egyletünk e hó 26-án melyet minden év- ben saját pénztára javára rendezni szokott, s melyre felhívjuk a közönség kiváló figyelmét. Meg vagyunk szokva hogy a tüzoltó-egyletünk által rendezett mullateások mindig fényesen sikerulnek, s bizonyosan e tánoztvizalom is kiváló élvezetet fog nyujtani.

— A kolozsvári nőegylet kiál- litását holnap bezárják.

— Necrológ Fábrián Gábor vete- rán írónk, ki a nemzeti muzsát 50 éven tul szolgálta, mult hétfőn délután 2 órákor Aradon meghalt. Béke áldott poraira.

— Köszönet nyilvánítás. A la- punkban is említve volt szentmihályfal- vi hármás iker testvér számára, kik ma s élnek s 25 naposok nemesszi- vű ember barátok következő adományo- kat adtak: Bors Albert úr 6 frtot, Fe- kete Ilka úrnő ruhaneműt és 1 frtot, Nagy Lajosné úrnő 160 liter gabonát, élelmiszereket, és ruhaneműt, Moldován g. n. e. esperes 20 liter törökbuzát, Gergely Ignác kanonok úr 1 frtot, Bá- ró Józika Pál úr ruhaneműt és 1 frtot Tarsoly Gáborné urasszony ruhaneműt és 1 frtot, Fogadják a jószívű adakozók kö zönetünket. További adományokat elfogad Árkos Lajos alsó szentmihályfal- ván, és e lapokkiadó hivatala.

CSARNOK

A társadalmi alkalmazkodás és a siker eszközei.

Dr. Malheus, Smiles és mások után.

EDELÉNY.

(Folytatás.)

Csak hogy a legjelesebb jellem ki- fejtésére is buzgó igyekezet kívántatik. Az ön vigyázat; ön ellenőrzés, továbbá ön uralom az, a mi erre nézve okvetlen szükséges. Az ember sokszor ingadozha- tik, botorkálhat, sőt el is eshetik, s egy időre csatát vesz; sokféle kísértéssel s akadályal kell küzdenie, azok felett dia- dalt aratnia, de ha a lélek határozott, szive helyén van, a végleges siker felől kis lelkűen ne essék kétségbe.

A nagy és jó emberek másokra is buzdítólag hatnak, kik befolyásuk hatás- köréhez tartoznak. Tegyük az érteles, becsületes egyént, bizalmat és tekintélyt igénylő állásra, az alatta levők okvetle- nül érzendik erejük gyarapodását. Mik- kor Bem Erdélyben a legnagyobb csa- patokat átvette, senki sem ismerte, bi- zalmatlansággal viseltettek iránta; de már három hónap mulva Bem hadserege lett az első minden magyar hadsereg között; ő pedig katonái s tisztjei bálványá, kik az elsőből az utolsóig ugy tisztelték mint atyjukat.

Nagyhazánkfia Kossuth Lajos is nem-é vasjelleme, véghetetlen becsülte- tésége által lett nemzetének örökbüs- kesége? Előtte azért hajólnak meg még ellenségei is, hogy a becsületesség ut- járól soha, még egy hajszálnyra sem térjen el. Volt idő midőn csak egy szavá- ba került volna s a hatalom emberei őt az anyagi nélkülözések közt élő haza- fit, kincsesel, fényvel vették volna körül. De az ő szájáról e szó nem rebbent el, mert jellem volt. Jellem szilárdságai- nak következménye az is, hogy ő ki a hazát imádvá szereti, — távol él attól. Ő az egyszer kikkortott szót, megtartja hiven, — még akkor is, ha az által ön magát teszi boldogtalanná. Ő szavával nem játszott soha.

Sok irni valóm lenne még a jellem és becsületességéről, mint a siker egyik legfőbb eszközéről; de a tér szűk volta miatt, átkell térnem a siker máso- dik tényezőjére, a szorgalomra, a munkásságra.

A munka a mi létezésünknek fötör- vénye, — egyéneket és nemzeteket egya- ránt elősegítő ötlelet. Az emberiség nagy többsége kézimunkára szorul, hogy meg- élhessen; de egy vagy más módon, min- denkinek kell munkálkodnia, ha ugyan az életet, ugy a mint lehet élvezni akarja.

Legyen bár a munka látszólag te- her és csapás; de mind a mellett is di- csőség és tisztesség jár vele.

A mi nagyot és dicsőt ember fel- mutathat, mind azt csak a munkásság szülé. A henyesség az a természeti haj- lamunk, melytől legovatosabban kel őriz- kednünk, egy értelmes világ utazóhoz azon kérdést intézte egy ismerőse, ha valjón utazása közben fedezett-e fel olyan jellegző sajátást, mi emberi nemünk- kel egyetemesen közös volna? Igen — válaszolt az — ugy tapasztaltam, hogy a henyességet mindenütt kedvelik. Ez jel- legzi a bárdolatlan vadat, éppen ugy mint a zsarnokot. Szeretnék a munka- gyümölcsét minden munkálkodás nélkül elfogyasztani.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői izenetek.

B. J. Torda. Jövő számban jö. X. Kolozsvár. Elfogadjuk, habár jobban szeretnők, ha az ottani társadalmi moz- galmakról s életéről kapnánk egy-egy rövidke levelet. Ü. V. Zilah. Nem ol- vashattuk még el, különben is hoszu- nak tartjuk. D. G. Budapest. Lehető- leg rövid, tömör és friss tudósítást ké- rünk. Akarata szerint cselekedtünk. N. L. ott a hol. Várjuk ígéréte teljesítését. A. N.-Szeben. A lapunk ellen ott vitó háborút nem vesszük számba. Azok az urak erőtlének és restek is. Egyéb ér- deklődésért köszönet. D. — Lekötölezt.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajd. Valz B.

H I R D E T É S E K.

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kiténő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEUSSE-tól,

P Á R I S-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szé-
pítő-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bi-
zonyul szeplők, napégés, rezesség, sárgafoltok, pör-
senések, kiütések, himlőhelyek, sömör stb. biztos
eltávolítására.

A RAVISSANTE az arczsinnek feltűnően szép, halvány rózsá-
színű, bársonyszerű fiatal üdéséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé
teszi, a lég behatásától megóvjá s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi
öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszerész úrnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvárti VALETINI ADOLF ur gyógyszerésztárában.

Tordán TRAJANOVITS EDE ur gyógyszerésztárában

Nagy eredeti üvegek ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegek ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTHÜLDÉSI RAKTÁR:
SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valéria-utca 9 sz.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehézkórban szervenédőknek

Legujabban feltalált gyógymód

Számtalan hálaíratot

mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbéli megkeresésre is.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Bővid idő alatt és sikeresen gyógyít

SYLVIUS BOAS urnak
az *Auxilium orientis* feltalálója

Specialista idegbajokban
Berlin Friedrichstrasse 22, I.

Sömmerda febr. 7-én 1876.

Igen tisztelt Uram! Ezennel hűdök egy értesítési illetőleg le-
írási egybetegségnek, melynek én is örvendeni fog. Erzsébet leányunk leard-
esony óta testileg és szellemileg annyira helyre állott, hogy sokszor ma-
gunk is azt kérdezzük, hogy vajon ugyan-e az? A köhögési időszak
sem hatott javulási állapotára. Nagyon örvendenék ha a délutáni
órákban aludna, de nem tudjuk arra bírni, adná az ég, hogy e javulás
tartós volna mit azonban már most akarunk meghálálni, mert meggyógyok
győződve, hogy ezt csak az ön kitűnő szere által értük elő Fogadja kö-
szönetünket gondoskodásáért gyermekünk irántiban.

Az üvegeket ismét felhasználtuk, miután most utasítás szerint 4
kanállal adtuk neki naponként s ezennel kérem szíveskedjék újolag az
Auxilium orientis-ből küldeni

teljes tisztelettel Rothmaler lelkész.

VOLZ és TÁRSA könyvkereskedésében Tordán, kaphatók a következő általánosan kedvelt naptárak az 1878-ik évre.

Az általános Közkeveltségű közhasznú Erdélyi képes Naptár ára	30 kr.
Magyar Polgár Nagy Naptára tisztiezm tárral	60 "
A Magyar nép	30 "
Közhasznú és középzélu N.-Enyedi Naptár	28 "
Istvánbácsi Naptár	50 "
Protestáns új képes Naptár	50 "
Falusi Gazda Naptára	80 "
Lidércz	60 "
Honvéd	60 "
Népszásló Naptár	40 "
Nemzeti nagy képes Naptár	1 frt. —
Iparos Naptár	50 "
Deák Ferencz Naptár	50 "
Eötvös Naptár néptanítók számára	60 "
Nevezzünk Naptár	40 "
Határidő Naptár, mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegy- zők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára	1 frt. 20 "
Írókai Fali Naptár, mindennemű hivatalok, iródk, pénzin- tézetek, egyletek számára	30 "
Tárcza Naptár a művelt világ részére	20 "
Ugyanaz ércz vagymás diszkötetű téblával	40 "

Kaphatók még a következő tankönyvek Népiskolák számára:

Magyar ABC és elemi olvasókönyv Gönczi Páltól	ára 14 kr.
Vezérkönyv ehez	18 "
Fali Táblák Göntzi Páltól	2 f. 40 "
Nyelvtani gyakorlókönyv Nagy Lászlótól a Népiskolák II. és III. IV. osztályai számára, ugyan ezekhez vezérkönyvek	20 és 32 kr.
Magyar olvasókönyv Gáspár Jánostól a Népiskolák II. III. IV. V. és VI. oszt. számára. Vezérkönyv a Beszéd és értelem gyakorlatokhoz Nagy Lászlótól	24 kr.
Rajzminták Szabó Endre és Tóth Tamástól	fr. —
Utmutató az elemi Rajztanításhoz Maszák Hugótól	60 kr.
Írásbeli mozgatható betűk	70 kr.
Nyomatásbeli	60 kr.
ABC és Olvasókönyv a katolikus elemi iskolák számára	18 "
Első nyelvgyakorló és olvasókönyv a luth. el. isk. számára	27 "
Nemzeti kis ABC	12 "
Számolási Gyakorlókönyv, Népiskolák számára	25 "

Számtan a Népiskolákban Brassai S. I.	40 kr.
Számvetés " Példatár " II.	16 "
A Földrajz elemei Herczeg Sándortól	20 "
Első oktatás a Földrajzban Erdődi Jánostól	ára 25 "
Kis biblia Szász Károlytól	25 "
Magyarország Története Rajcsányitól	30 "
Szépírásminta magyar	10 "
" német	12 "
Az illem és tisztesség arany szabályai	25 "
Rendszeres utasítás a szép és gyors írás 3. — legfelyebb 4 hó alatti elsajátítására Fiedler Tamástól	50 "
Európa kézi abrossza	25 "
Az Osztrák-Magyar Monarchia kézi abrossza	25 "
a Magyar Korona országai kézi abrossza	25 "
Továbbá ugyan csak fennirtaknál kapható:	
Föld és Természettudomány Jánosi Ferencztől	40 "
O- és Uj-Szövetségi Szt.-Történetek Eltes Károlytól	80 "
Egri elemi Kátó	8 "
" Kis	18 "
" Közép	32 "
" Nagy	50 "
Bibliai Történet kisebb Roder Alajostól	23 "
" nagyobb	30 "
Számtan Császár Károlytól I.	60 "
Népszerű Természettan Orbán Józseftől	60 "
Önsegély, Orvosi tanácsadó Dr. Ernst L.-től	2 f. —
Selbsthilfe, Frztlicher rathgeber von Dr. L.-Ernst	2 f. —
Magyar német és Német M. Zvezszotár Bullaghtól egybe- kötte börsarokkal	2 frt. —
Napkeleti virágfüzér díszes kiállításban	50 "

Ezen kívül nagy raktára a felsőbb iskolai könyveknek, a ne-
talan hiányzó iskolai vagy más bármennyű iródban termékek gyors-
san és eredeti árban beszerezhetnek. Dus raktára minden az iskolák-
ban szükségelt cikkeknek Író- Papir és Rajzszereknek a legjutá-
nyosabb szabott áron. — Vidéki megrendelések gyorsan és pon-
tosan eszközöltetnek. Végre pedig —

K Ö N Y V N Y O M D Á N K

elvállal minden nemű nyomtatványokat szintén a legjutányosabb
árak mellett,